

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 204/06-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júna 2006 predbežne prerokoval sťažnosť R. M., Spolková republika Nemecko, zastúpeného advokátom JUDr. P. M., B. (pôvodne JUDr. J. M., B.), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Úradu pre finančný trh č. GRUFT-155/2005/SPNP z 26. mája 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. M. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 25. júla 2005 doručené podanie R. M., Spolková republika Nemecko (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. M., B., ktoré bolo označené ako „*Ústavná sťažnosť podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozhodnutím Úradu pre finančný trh (ďalej len „úrad“) č. GRUFT-155/2005/SPNP z 26. mája 2005 tým, že mu úrad neprístupnil rozhodnutie a nekonal s ním ako s účastníkom konania.

Listom doručeným ústavnému súdu 7. júna 2006 oznámil sťažovateľ zmenu právneho zástupcu. Novým právnym zástupcom sa stal JUDr. P. M., B.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že je akcionárom spoločnosti N. Ďalej tvrdí, že akcie a podiely v obchodných spoločnostiach sú pod ochranou Dodatkového protokolu k Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (Bramelid a Malström v. Švédsko). Keďže proti rozhodnutiu úradu nemá žiadne prostriedky právnej ochrany, je sťažovateľ toho názoru, že ústavný súd je jediným súdnym orgánom ochrany ústavnosti v prípade, ak zistí, že ide o namietané administratívne rozhodnutie, ktoré sa dotýka základného práva alebo slobody a ktorého preskúmanie v správnom súdnictve nie je možné.

Na základe rozhodnutia valného zhromaždenia a návrhu predstavenstva spoločnosti N. na vyhlásenie povinnej ponuky podľa § 119 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“) úrad svojím rozhodnutím č. GRUFT-155/2005/SPNP z 26. mája 2005 schválil návrh povinnej ponuky. Rozhodnutie nebolo sťažovateľovi prístupné a sťažovateľ rovnako nemal žiadnu možnosť domáhať sa právnej ochrany voči nemu, hoci ide o rozhodnutie, ktoré podľa neho podstatným spôsobom zasahuje do majetkových práv akcionára. Námietky sťažovateľa voči rozhodnutiu spočívajú v nemožnosti nechať preskúmať súdom alebo iným orgánom správnosť ceny ponúkanej v povinnej ponuke tak, aby bolo preukázané, že táto cena zodpovedá spôsobu stanovenia ceny podľa § 118 ods. 3 zákona o cenných papieroch. Akcionári, ktorým je ponuka podľa § 119 zákona o cenných papieroch určená ešte pred jej prípadnou akceptáciou, musia mať zo zákona garantované, že ponúknutá cena za akcie bude zodpovedať účelu sledovanému zákonodarcom, teda že jej minimálna hranica, určovaná tromi piliermi, z ktorých jedným je znalecký posudok, bude zákonom garantovaná

poskytnutím primeranej právnej ochrany. Primeraná právna ochrana existuje iba v prípade, keď na svojich právach dotknuté osoby majú možnosť napadnúť rozhodnutie úradu a nechať ho preskúmať z toho hľadiska, či sa opiera o svedomito, zodpovedne a najmä spoľahlivo zistený stav veci, predovšetkým, či znalecký posudok, ktorý bol jedným z podkladov pre schválenie návrhu povinnej ponuky, bol spracovaný v prísnom súlade s právnymi predpismi a skutkovým stavom, a teda či stanovuje „skutočnú hodnotu“ predmetných akcií.

Sťažovateľ tvrdí, že podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu obsahom základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy poskytovanú orgánom štátnej správy je umožniť každému reálny prístup k takémuto orgánu a tomu zodpovedajúca povinnosť tohto orgánu vo veci konať tak, aby nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov upravených v druhej hlave siedmom oddiele ústavy. Ak teda sťažovateľovi bola takáto právna ochrana postupom úradu odoprená (keďže sťažovateľ nemal žiadnu možnosť domáhať sa zákonom aprobovaným spôsobom svojho vstupu do konania pred úradom, v ktorom bolo rozhodované o schválení návrhu povinnej ponuky podľa § 119 zákona o cenných papieroch), takýmto konaním došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa garantovaného článkom 46 ods. 1 ústavy.

Vychádzajúc zo základnej charakteristiky a podstaty správneho konania je teda potrebné vychádzať z toho, že každý správny orgán, ktorý má konať a rozhodovať v správnom procese, je orgánom právnej ochrany v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako orgán právnej ochrany je povinný poskytovať právnu ochranu prostriedkami, ktoré vymedzujú zásady správneho konania a správne právo procesné. V rozhodujúcej miere sa právna ochrana týka nielen účastníkov správneho procesu, ale aj tých osôb, ktoré sa domnievajú, že by mali byť účastníkmi správneho konania bez zreteľa na to, či podľa správneho práva procesného a hmotného sú alebo nie sú účastníkmi konania, napr. v zmysle § 14 ods. 1 alebo § 14 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

Právo byť účastníkom správneho konania je súčasťou základného práva na inú

právnú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Správne konanie bez účastníkov, resp. bez úplného okruhu účastníkov nemôže zákonným, a teda ani ústavne súladným spôsobom dosiahnuť svoj účel spravidla vyjadrený v základných ustanoveniach každého procesného predpisu upravujúceho administratívny proces.

Do obsahu práva byť účastníkom správneho konania patrí aj právo domáhať sa práva byť účastníkom za splnenia zákonom ustanovených predpokladov a právo na rozhodnutie (hoci procesnej povahy) o tom, či osoba domáhajúca sa tohto postavenia v konkrétnom procese je alebo nie je podľa orgánu inej právnej ochrany účastníkom konania pred ním. V prípade negatívneho rozhodnutia je súčasťou tohto práva aj právo podať proti nemu odvolanie.

Podľa tvrdení sťažovateľa rozhodnutie, proti ktorému sťažnosť smeruje, sa jednoznačne dotýka tak jeho vlastníckeho práva, ako i práv súvisiacich s vlastníctvom akcií bez ohľadu na skutočnosť, že rozhodnutie v konečnom dôsledku zasahuje i do jeho súkromnoprávneho vzťahu akcionára a obchodnej spoločnosti. Prípadnú nezákonnosť, či iné relevantné pochybenia vyplývajúce z predmetného administratívneho rozhodnutia nemôže však sťažovateľ (logicky i právne) napadnúť prostriedkami, súkromnoprávnou žalobou, využívanými v občianskoprávnom súdnictve.

Sťažovateľ uvádza, že môže napadnúť nezákonnosť administratívneho rozhodnutia alebo nezákonnosť postupu výlučne v rámci individuálneho sporu rozhodovaného pred správny súdom a cituje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 SŽ 196/01. Napriek uvedeným skutočnostiam úrad nekonal so sťažovateľom ako s účastníkom konania a nedal mu ani možnosť domáhať sa právnej ochrany zákonom garantovaným spôsobom. Sťažovateľ nemá k dispozícii text rozhodnutia ani iné podklady, ktoré slúžili na jeho vydanie.

Sťažovateľ je toho názoru, že ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti dospeje buď k pripusteniu procesnej legitímácie sťažovateľa na podanie sťažnosti, alebo ju zamietne s odôvodneným vysvetlením, akým spôsobom sa sťažovateľ môže

relevantne domáhať ochrany svojich dotknutých vlastníckych a iných práv. Sťažovateľ pripomína zásadu, že z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„Úrad pre finančný trh tým, že

(i) nesprístupnil Rozhodnutie sťažovateľovi a

(ii) nekonal so sťažovateľom ako s účastníkom konania o schválení povinnej ponuky podľa § 119 zákona o cenných papieroch

porušil článok 46 ods. 1 a článok 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd zrušil rozhodnutie Úradu pre finančný trh zo dňa 26. 5. 2005, č. GRUFT-155/2005/SPNP a vrátil vec na ďalšie konanie v súlade s § 56 ods. 3 písm. c) zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a postavení jeho sudcov.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh, vrátane sťažnosti, predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z čl. 127 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje všeobecný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho ďalej vyplýva, že ak je v danom prípade oprávnený o ochrane základných práv sťažovateľ a rozhodnúť všeobecný súd, je právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať vo veci vylúčená.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ústavy, ktoré vidí v tom, že úrad mu nesprístupnil rozhodnutie, ktoré sa ho týka, ako aj v tom, že úrad nekonal s ním ako s účastníkom konania o schválení povinnej ponuky podľa § 119 zákona o cenných papieroch.

V úvodnej časti sťažnosti (strana 2) sťažovateľ tvrdí, že preskúmanie označeného rozhodnutia úradu v správnom súdnictve nie je možné. Oproti tomu v inej časti sťažnosti (strana 5) argumentuje rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 196/01 takým spôsobom, že aj rozhodnutie úradu by malo byť preskúmateľné v správnom súdnictve, keď cituje: *„Nezákonnosť administratívneho rozhodnutia alebo nezákonnosť postupu správneho orgánu môže sťažovateľ napadnúť výlučne v rámci individuálneho sporu rozhodovaného pred správnym súdom.“*

Sťažovateľ nevyužil právnu ochranu svojich označených práv prostredníctvom správneho súdnictva, hoci sám ním čiastočne argumentuje. Sťažovateľ má k dispozícii prostriedky vyplývajúce z ustanovení piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, v ktorých sú výslovne upravené otázky doručovania rozhodnutí správneho orgánu a domáhania sa postavenia účastníka správneho konania. V prvom rade je úlohou správneho súdnictva

zistiť, či niekto je alebo nie je účastníkom správneho konania. Ak sťažovateľ neuspeje pri ochrane svojich základných práv pred správnym súdom, môže sa potom obrátiť na ústavný súd, ak by sa domnieval, že boli porušené jeho základné práva alebo slobody.

Ústavný súd pripomína svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 24/97, podľa ktorého nevyhnutným predpokladom realizácie ústavného práva na súdnu ochranu je taký prejav fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorým sa domáha jej poskytnutia (návrh na začatie konania, žaloba). Preto k odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 dochádza až vtedy, ak sa „každý“ (a zákonom stanoveným postupom) domáhal svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale súdna ochrana mu nebola poskytnutá.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2006